

Nr 273.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående personligt lönetillägg m. m. åt generalfältläkaren F. J. Bauer; given Stockholms slott den 14 mars 1919.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

dels att till generalfältläkaren Fritz Jacob Bauer må från och med den 1 oktober innevarande år tillsvidare, så länge han kvarstår i sin nuvarande beställning, från ordinarie avlöningsanslaget utbetalas ett personligt lönetillägg till så stort belopp, att hans sammanlagda avlöningsförmåner för år räknat uppgå till enahanda belopp, som äro eller kunna vara bestämda för generaldirektören och chefen för medicinalstyrelsen,

dels ock att för den händelse Bauer kvarstår i generalfältläkarbeställningen, han må vid en uppnådd levnadsålder av 65 år komma i åtnjutande av pension till enahanda belopp, som då kan vara för generalspersoner bestämd.

GUSTAF.

E. A. Nilson.

*Utdrag av protokollet över lantförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
14 mars 1919.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Departementschefen, statsrådet Nilson, yttrade härefter följande:

»Enligt den av Kungl. Maj:t och riksdagen fastställda staten för arméförvaltningen åtnjuter generalfältläkaren och chefen för arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse lön 7,000 kronor, dagavlöning å 7 kronor = 2,555 kronor, summa 9,555 kronor. Härtill kommer jämlikt gällande reglemente för arméns avlöning i fred inkvarterings- och servisbidrag med det för i Stockholm bosatt generalsperson och likställd fastställda belopp eller 1,500 kronor. Generalfältläkarens ordinarie avlöningsförmåner utgöra alltså enligt nu gällande lönereglering tillhopa 11,055 kronor.

Jämlikt grunderna för pensionering av arméns befäl och underbefäl med vederlikar samt angående tiden för avgång ur tjänst den 22 juni 1877 utgår till generalfältläkare pension jämte fyllnadspension med 75 procent av lönen, d. v. s. med 5,250 kronor. Därav utgöra 1,200 kronor pension i andra klassen av den i reglementet den 26 februari 1904 för arméns pensionskassa fastställda pensionsstat och återstoden eller 4,050 kronor fyllnadspension. För att komma i åtnjutande av kassapensionen erfordras enligt § 48 mom. 1 och 2 samt § 51 i nämnda reglemente att hava uppnått 50 års ålder samt att efter erhållet avsked innehava minst 30 år i *publik tjänst* samt för erhållande av fyllnadspension såsom generalfältläkare, jämlikt andra punkten i de för armén gällande pensioneringsgrunder, att hava uppnått 65 års ålder och vid avskedstagandet hava stått i *statens tjänst* i 30 år. För åtnjutande av såväl kassapension som fyllnadspension erfordras tillika att i minst två år hava på stat innehaft den tjänst, på grund av vilken pensionen åtnjutes. (Arméns pensionskassas reglemente § 53 mom. 1 och pensioneringsgrunderna för armén, tredje punkten.)

Var och en, som på ordinarie stat tillträder lön, varmed är förenad pensionsrätt i arméns pensionskassa, bliver jämlikt bestämmelse i § 2 mom. 1 av det för arméns nya änke- och pupillkassa den 30 december 1905 utfärdade reglemente delägare i sistnämnda kassa.

Den 7 september 1917 utnämndes och förordnades dåvarande överläkaren vid allmänna sjukhuset i Malmö medicine doktorn Fritz Jakob Bauer att från och med den 16 i samma månad vara generalfältläkare och chef för arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse.

Såsom överläkare vid nämnda sjukhus var Bauer delägare i lasarettsläkarnas pensionskassa. Enligt § 18 i det för nämnda kassa den 13 november 1903 utfärdade reglemente ägde Bauer, som är född den 17 augusti 1864, att vid avgång från tjänsten vid fyllda 65 levnadsår rätt till en årlig pension av 4,000 kronor. Den årliga avgift, som Bauer härför skulle erlägga till kassan, utgjorde jämlikt bestämmelse i § 5 av kassans reglemente 274 kronor 67 öre intill 60 års ålder och därefter 200 kronor.

Uti en till Kungl. Maj:t ingiven skrift av den 11 oktober 1917 anförde Bauer, att då han på sin tid av statsrådet och chefen för lantförsvarsdepartementet mottagit förfrågan, huruvida han vore villig åtaga sig befattningen såsom generalfältläkare och chef för arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse, han därpå avlätit det svaret, att en förutsättning för ett sådant åtagande vore, att tillfälle bereddes honom att, därest för-

Ansökning av
generalfält-
läkare Bauer
att tills vidare
under två år
få kvarstå
som delägare
i lasarettss-
läkarnas pen-
sionskassa
m. m.

hållandena sådant påkallade, efter någon tid återgå till hans innehavande befattning som överläkare vid allmänna sjukhuset i Malmö, en förutsättning, som från hans sida jämväl innebure, att det med avseende å pensionsförhållandena kunde ordnas så, att han finge kvarstå såsom delägare i lasarettsläkarnas pensionskassa och tills vidare befrias från skyldigheten att ingå såsom delägare i arméns änke- och pupillkassa. I överensstämmelse härmed hade även Kungl. Maj:t i sammanhang med hans utnämning till generalfältläkare förklarat sig vilja framdeles meddela beslut angående uppehållande av hans förutvarande befattning såsom överläkare vid allmänna sjukhuset i Malmö. Direktionen för nämnda sjukhus hade jämväl, efter därom av Bauer gjord framställning, beslutat att till Kungl. Maj:t ingå med framställning därom, att med ledigförklarandet av nämnda överläkarbefattning måtte få tillsvidare anstå under högst två år.

I anslutning till vad sålunda anförts anhöll Bauer, *dels* att han tillsvidare under två år måtte mot erläggande av föreskrivna årsavgifter få kvarstå såsom delägare i lasarettsläkarnas pensionskassa, *dels* att han tillsvidare under samma tid måtte befrias från skyldigheten att ingå såsom delägare i arméns nya änke- och pupillkassa, *dels ock* att han måtte beviljas uppskov tillsvidare med inbetalande av retroaktivavgifter till arméns pensionskassa.

Utlåtande av
direktionen
över arméns
pensionskassa.

Uti häröver den 28 november 1917 avgivet utlåtande anförde direktionen över arméns pensionskassa,

att sökanden jämlikt § 46 i reglementet för arméns pensionskassa och § 2 mom. 1 i reglementet för arméns nya änke- och pupillkassa genom utnämningen till generalfältläkare blivit skyldig att ingå såsom delägare i arméns pensionskassa och arméns nya änke- och pupillkassa, samt i sådan egenskap i likhet med övriga delägare underkastad i gällande reglementsbestämmelser föreskrivna rättigheter och skyldigheter;

att sökandens änkepensionsrätt i nya änkekassan efter nu utgående generalfältläkarlön, 7,000 kronor, utgjorde 1,150 kronor;

att sökanden, som vore född den 17 augusti 1864 och enligt hos direktionen förvarade handlingar före sin utnämning till generalfältläkare innehåft förordnande i publik tjänst sammanlagt 26 år 1 månad 9 dagar, därav i statens tjänst 4 år 6 månader 9 dagar, enligt nu gällande pensioneringsgrunder, den 7 mars 1943 bleve med först då innehavande 30 tjänstår i statens tjänst efter adertonde levnadsåret och en levnadsålder av 78 år 6 månader 20 dagar såsom fullårig berättigad att vid därefter erhållande avsked från och med månaden näst efter tillträda pension och fyllnadspension;

att sökanden redan den 7 augusti 1921 bleve berättigad att från och med månaden näst efter erhållet avsked tillträda 1,200 kronor pension i andra klassen av arméns pensionskassa, med bibehållen delaktighet i arméns nya änke- och pupillkassa, utan vidare årsavgifter;

att sökanden efter fulla 2 års innehav av generalfältläkarbefattningen vore berättigad att med bibehållande, om så önskades, av delaktigheten i arméns nya änke- och pupillkassa mot årsavgifter och statsbidragsersättning till och med mars månad 1943, träda ur tjänsten för att mot expektansavgifter enligt § 65 i pensionskassans reglemente från och med den 1 september 1921 tillträda 1,200 kronor pension i andra klassen av arméns pensionskassa; samt

att de sökanden i anledning av hans utnämning till generalfältläkare åliggande retroaktivavgifterna utgjorde enligt verkställd uträkning:

till arméns pensionskassa	kronor 1,884:—
att amorteras genom proportionerliga avdrag å lönen inom loppet av ett år och	
till arméns nya änke- och pupillkassa	» 5,818:75
att mot 4 procent förhöjning amorteras genom proportionerliga avdrag å lönen inom loppet av 2 år.	

På grund av vad sålunda anförts och då Kungl. Maj:t förut avslagit en av annan delägare i arméns pensionskassa gjord liknande ansökan, ansåge sig direktionen, som väl funne de sökanden åliggande avgifterna mycket stora och i följd därav allt för betungande i förhållande till normalfall, icke kunna tillstyrka bifall till den gjorda ansökningen.

Uti ett den 28 december 1917 över ansökningen avgivet utlåtande erinrade direktionen över lasarettsläkarnas pensionskassa om det i reglementet för pensionskassan, § 2 sista punkten, meddelade stadgande av innehåll, att, då lasarettsläkare avginge från tjänsten, han samtidigt upphörde att vara delägare i kassan, och funne direktionen sig med hänsyn till detta stadgande förhindrad att tillstyrka bifall till ansökningen i förvarande del.

Utlåtande av
direktionen
över
lasarettssläkarnas
pensionskassa.

Efter det Bauer sedermera återkallat sin anhållan att beviljas uppskov tillsvidare med inbetalande av retroaktivavgifter till arméns pensionskassa, förklarade Kungl. Maj:t enligt beslut den 25 januari 1918, att Kungl. Maj:t, som läte bero vid den av Bauer gjorda återkallelsen i fråga om uppskov tillsvidare med erläggande av retroaktivavgifter till

Kungl. Maj:ts
beslut den
25 januari
1918.

arméns pensionskassa, med hänsyn till i ärendet förekomna särskilda omständigheter funne gott bifalla ansökningen i övrigt.

Departements-
chefen.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, har förutsättningen för Bauers åtagande av befattningen såsom generalfältläkare och chef för arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse varit, att tillfälle skulle beredas honom att, därest förhållandena sådant påkallade, efter någon tid återgå till sin förut innehavda befattning som överläkare vid allmänna sjukhuset i Malmö. I överensstämmelse härmed har också Kungl. Maj:t, efter därom av direktionen för nämnda sjukhus gjord framställning, förordnat, att med ledigförklarande av nämnda överläkarbefattning skall tillsvidare anstå intill den 1 oktober 1919. Därjämte har Bauer genom Kungl. Maj:ts förenämnda den 25 januari 1918 meddelade beslut erhållit tillstånd att tillsvidare under två år kvarstå såsom delägare i lasarettsläkarnas pensionskassa ävensom tillsvidare under samma tid befriats från skyldigheten att ingå såsom delägare i arméns nya änke- och pupillkassa. I enlighet med gällande bestämmelser har däremot Bauer ingått såsom delägare i arméns pensionskassa samt erlagt därmed förenade retroaktivavgifter.

På grund därav att anståndet med ledigförklarandet av Bauers förut innehavda överläkarbefattning vid allmänna sjukhuset i Malmö utgår den 1 oktober 1919, har nu Bauer, efter därom framställd förfrågan, meddelat, att han, i betraktande av de avsevärda ekonomiska uppoffringar ett kvarstående i generalfältläkarbeställningen skulle för honom medföra, hade för avsikt att återgå till nämnda överläkarbefattning.

Med anledning härav och med hänsyn till angelägenheten av att för ledningen av arméns sjukvård allt fortfarande kunna påräkna Bauers allmänt kända framstående organisatoriska och administrativa förmåga, har jag ansett mig böra till honom framställa en förfrågan angående de förutsättningar, under vilka han tilläventyrs kunde befinnas villig att kvarstå såsom generalfältläkare och chef för arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse. Till svar härå har Bauer meddelat, att förutsättningarna för ett sådant kvarstående vore, *dels* att de med generalfältläkarbeställningen förenade avlöningsförmånerna underginge en med hänsyn till de i huvudstaden rådande synnerligen höga levnadskostnaderna skäligen höjning och i varje fall icke bestämdes lägre än för chefen för medicinalstyrelsen, *dels* att han vid en uppnådd levnadsålder av 65 år tillförsäkrades enahanda pension, som utginge till befattningshavare i generalmajors tjänsteställning, *dels ock* att han helt och hållet befriades från skyldigheten att ingå såsom delägare i arméns nya änke- och pupillkassa.

Med avseende å de av Bauer sålunda angivna förutsättningarna för hans kvarstående i den av honom innehavda statstjänsten tillåter jag mig anföra följande.

Enligt vad förut nämnts, utgöra generalfältläkarens ordinarie avlöningsförmåner tillhopa 11,055 kronor. Jämlikt 1918 års lagtima riksdags beslut utgår därjämte till generalfältläkaren för innevarande år tillfällig löneförbättring med 800 kronor.

Uti den förut denna dag till riksdagen avlätna propositionen angående tillfällig löneförbättring åt viss personal vid armén har föreslagits, att det till generalfältläkaren utgående tillfälliga löneförbättringsbeloppet skall från och med innevarande år utgå med samma belopp som föreslagits för generalspersoner eller med 1,500 kronor för år räknat. Under förutsättning att detta förslag vinner riksdagens bifall, kommer alltså generalfältläkarens löneförmåner att uppgå till $(11,055 + 1,500 =) 12,555$ kronor.

Enligt den för medicinalstyrelsen fastställda staten åtnjuter generaldirektören och chefen för nämnda styrelse ett årligt arvode av 15,000 kronor. Uti en förut denna dag beslutad proposition till riksdagen angående tillfällig löneroglering för vissa ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen har emellertid föreslagits, att chefen för medicinalstyrelsen skulle från och med innevarande år erhålla tillfällig löneförbättring med 2,000 kronor för år räknat. Under förutsättning av bifall till vad sålunda föreslagits, skulle chefens för medicinalstyrelsen löneförmåner alltså komma att uppgå till 17,000 kronor.

Skillnaden mellan generaldirektörens och chefens för medicinalstyrelsen samt generalfältläkarens och chefens för arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse avlöningsförmåner skulle alltså komma att utgöra $(17,000 - 12,555 =) 4,445$ kronor.

Som bekant pågå för närvarande genom särskilt tillkallade sakkunniga utredning angående definitiv löneroglering för arméns och marinens personal. Att därvid en icke oväsentlig förhöjning av löneförmånerna för generalfältläkaren, liksom för arméns övriga generalspersoner, kommer att föreslås, torde vara sannolikt. Att innan resultatet av denna utredning föreligger vidtaga en höjning av de med generalfältläkarbeställningen förenade avlöningsförmånerna, anser jag mig emellertid icke kunna tillstyrka. Med hänsyn till angelägenheten av att för nämnda beställning allt fortfarande kunna påräkna Bauer finner jag mig däremot böra tillstyrka, att Bauer personligen i avlöningshänseende likställes med chefen för medicinalstyrelsen. En dylik anordning skulle innebära, att åt Bauer beviljas ett personligt avlöningstillägg till så stort belopp, att hans sam-

manlagda avlöningsförmåner uppgå till enahanda belopp, som för chefen för medicinalstyrelsen. Under förutsättning av bifall till vad i nyssnämnda båda propositioner angående tillfällig löneförbättring för viss personal vid armén samt angående tillfällig lönereglering för vissa befattningshavare inom den civila statsförvaltningen föreslagits ifråga om generalfältläkaren och generaldirektören och chefen för medicinalstyrelsen, skulle detta personliga lönetillägg uppgå till 4,445 kronor. Skulle vid en blivande definitiv lönereglering förhållandet mellan generalfältläkarens och chefs för medicinalstyrelsen avlöningsförmåner komma att ändras, bör det till Bauer utgående personliga lönetillägget undergå härav påkallad jämkning. Det personliga lönetillägget torde lämpligen kunna utgå från ordinarie avlöningsanslaget.

Med avseende å den generalfältläkaren tillkommande pensionen tillåter jag mig erinra därom, att överfältläkaren (generalfältläkaren) intill den 1 januari 1908 var ledamot av medicinalstyrelsen och i denna sin egenskap var pensionsberättigad först vid uppnådda 65 års ålder. Då överfältläkaren (generalfältläkaren) från och med nämnda tidpunkt överflyttades till armeförvaltningens stat, erhöll han visserligen generalmajors tjänsteställning men däremot endast överstes löneförmåner och pension. Med hänsyn härtill blev pensionsåldern för honom nedsatt till 60 år. Sedan emellertid 1912 års riksdag, i anslutning till Kungl. Maj:ts förslag, att överfältläkaren (generalfältläkaren) borde i avlöningshänseende likställas med generalkrigskommissarien, bestämt den förres avlöningsförmåner till sammanlagt 11,055 kronor, förefanns icke vidare någon anledning att bibehålla pensionsåldern vid 60 år, utan blev densamma, i enlighet med Kungl. Maj:ts därom framställda förslag, av 1915 års riksdag höjd till 65 år, eller samma pensionsålder som gäller för arméns generalspersoner.

Av vad sålunda förekommit beträffande generalfältläkarens löneförmåner och pensionsålder, synes mig böra följa, att generalfältläkarens pension, vilken för närvarande utgår med 5,250 kronor, för framtiden bestämmas till enahanda belopp som för generalkrigskommissarien och för arméns generalspersoner. För närvarande utgör för dessa pensionen 6,000 kronor. I vad mån denna pension kommer att vid en blivande definitiv löne- och pensionsreglering höjas, kan icke nu avgöras. I varje fall synes det mig med hänsyn till förhandenvarande förhållanden angeläget, att beslut redan nu fattas därom, att för den händelse Bauer kvarstår i generalfältläkarbeställningen, han vid en uppnådd pensionsålder av 65 år skall vara berättigad att komma i åtnjutande av pension till enahanda belopp, som då kan vara för generalspersoner bestämd.

Vad slutligen angår Bauers önskan om befrielse från skyldigheten att ingå som delägare i arméns nya änke- och pupillkassa, har direktionen för arméns pensionskassa uti skrivelse den 24 februari 1919 förklarat sig för sin del icke hava något att erinra mot att såsom ett undantagsfall Bauer helt och hållet befriades från samma skyldighet. Vid sådant förhållande torde något hinder icke föreligga för Kungl. Maj:t att tillmötesgå Bauers härutinnan uttalade önskemål.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen medgiva,

dels att till generalfältläkaren Fritz Jakob Bauer må från och med den 1 oktober innevarande år tillsvidare, så länge han kvarstår i sin nuvarande beställning, från ordinarie avlöningsanslaget utbetalas ett personligt lönetillägg till så stort belopp, att hans sammanlagda avlöningsförmåner för år räknat uppgå till enahanda belopp, som äro eller kunna vara bestämda för generaldirektören och chefen för medicinalstyrelsen,

dels ock att för den händelse Bauer kvarstår i generalfältläkarbeställningen, han må vid en uppnådd levnadsålder av 65 år komma i åtnjutande av pension till enahanda belopp, som då kan vara för generalspersoner bestämd.»

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställen täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlåtas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

A. Lindman.

STOCKHOLM, K. L. BECKMANS BOKTRYCKERI, 1919
